

Handläggare
Dahlén Ann-Christine
Hillman Johan

Datum
2016-01-11

Diarienummer
SCN-2016-0029

Socialnämnden

Dispensansökan till Socialstyrelsen gällande socionomexamen för myndighetsarbete avseende ensamkommande barn

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att hos Socialstyrelsen ansöka om dispens gällande kravet om socionomexamen för att utföra myndighetsuppgifter inom socialnämndens barn och ungdomsvård, för arbete som är särskilt riktad för de ensamkommande barnen.

Sammanfattning

Sedan 2014 gäller bestämmelser om särskilda behörighetskrav för att utföra myndighetsuppgifter inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Bestämmelserna föreskriver socionomexamen som lägst utbildningsnivå. Fram till 30 juni 2019 gäller särskild dispens för de personer som inte innehar föreskriven utbildning men som hade anställning 1 juli 2014. Rekryteringssituation gällande socionomer till socialnämndens barn- och ungdomsvård i Uppsala kommun är mycket ansträngd och har under 2015 avsevärt försvårats. Detta är till stor del sammanhängande med den ökade mängden inkommande ärenden av ensamkommande barn. Trots särskilda lönesatsningar inom nämndens förvaltning, särskild handlingsplan för att öka kvalitén inom barn- och ungdomsavdelningarna med bland annat strategiska utbildningar, speciallisthandläggare med mera har behovet av socionomer inte gått att tillgodose. Konkurrensen mellan kommuner och från externa vårdgivare är mycket hög. För att kunna tillhandahålla en socialtjänst där utsatta barn och ungdomar får det stöd och skydd de behöver föreslår förvaltningen att socialnämnden ansöker om dispens hos Socialstyrelsen för att anställa personal med likvärdig utbildning som socionom för arbetet med ensamkommande barn.

Dispenstiden föreslås gälla till och med juni 2019.

Socialförvaltningen

Direktör
Jan Holmlund

Regeringen
Socialdepartementet

Konsekvenser av den kraftiga ökningen av antalet ensamkommande barn

Under perioden september-november 2015 sökte knappt 22 900 ensamkommande barn asyl i Sverige. Siffran för januari-november är knappt 32 200, att jämföra med helåret 2014 då antalet ensamkommande barn var drygt 7 000.

IVO vill med denna skrivelse göra regeringen uppmärksam på några konsekvenser av den rådande situationen och att vår bedömning är att förutsättningarna för många kommuner att klara av uppdraget nu är uttömda.

En ny typ av lex Sarah-anmälningar

Vi har under hösten fått in lex Sarah-anmälningar från kommuner av en karaktär som myndigheten inte har sett tidigare.

Till skillnad från vanliga lex Sarah-anmälningar, som rör ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande som är kopplat till en viss enskild individ eller situation, handlar dessa anmälningar snarare om att kommunerna pekar på mer generella och strukturella omständigheter som leder till eller riskerar att leda till sådana missförhållanden.

I flertalet av de nu aktuella anmälningarna signalerar kommunerna att de på grund av den kraftiga ökningen av antalet ensamkommande barn inte har förutsättningar att klara av sitt uppdrag. Eller annorlunda uttryckt, kommunerna anger att de i varierande grad har svårigheter att uppfylla lagens krav på kvalitet, säkerhet och rättssäkerhet för de barn som placeras på hem för vård eller boende (HVB) eller i familjehem. Det handlar till stor del om att socialtjänstens utredningar av barnens behov inte håller tillräckligt hög kvalitet eller tidsramar, utredningar av boenden där barnen placeras är undermåliga eller obefintliga, boenden där barnen placeras följs inte upp och kommunernas egna HVB brister gällande personal och lokaler.

Under perioden 1 september-8 december 2015 kom det in 31 lex Sarah-anmälningar av ovan beskriven karaktär till myndigheten. För en sammanställning av innehållet i dessa anmälningar, *se bilagan*. Dessutom tog vi emot fem vanliga lex Sarah-anmälningar som rör ensamkommande barn.

Normalt fokuserar vi i ett beslut med anledning av en lex Sarah-anmälan på om verksamhetens utredning är tillräckligt omfattande och om verksamheten har åtgärdat det aktuella missförhållandet.

Givet det aktuella läget har vi dock valt att också anpassa vår hantering av lex Sarah-anmälningarna till det faktum att de är av en ny art. Vi kommer i beslut att meddela berörda kommunera att:

- vi är medvetna om att de krav som nu i den extraordinära situationen ställs på socialnämnder/motsvarande i landet innebär stora påfrestningar,
- vi förutsätter att socialnämnden/motsvarande utifrån sitt ansvar analyserar och bedömer situationen och planerar för att kunna tillgodose nödvändiga behov samt att kommunen hanterar detta på en kommunövergripande nivå,
- vi med utgångspunkt från bland annat de inkomna lex Sarah-anmälningarna fortlöpande kommer att rapportera till regeringen om situationen kring de ensamkommande barnen och de konsekvenser som detta får i landets kommuner både för denna målgrupp och för andra målgrupper inom övriga verksamheter.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Gunilla Hult Backlund. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Monica Axelsson, Patric Winther och Klas Öberg deltagit. Utredaren Thord Redman har varit föredragande.

Gunilla Hult Backlund

Thord Redman

Kopia till:

Barnombudsmannen

Myndigheten för samhällskydd och beredskap

Socialstyrelsen

Sveriges kommuner och landsting

Antecknat av Anne-Katherine Mattsson samordning@msb.se 073-026 11 03	Mötesdatum 2015-12-28	Mötestid 14.00–14:20
--	--------------------------	-------------------------

Samverkanskonferens flyktingsituationen – nationell lägesbild

Mötesanteckningarna är enbart en sammanfattning och inte ett fullständigt referat. Det talade ordet gäller. Ljudfil publiceras parallellt med anteckningarna i WIS i händelsen "MSB flyktingsituationen 2015". Anteckningarna mailas även ut till aktörerna på sändlistan.

Inledning (MSB)

Samverkanskonferensen syftar till att skapa underlag för en nationell lägesbild av flyktingsituation i Sverige samt aktörernas hantering.

MSB har identifierat områdena ensamkommande barn, boende, skola, hälso- och sjukvård, socialtjänst samt säkerhet och trygghet som särskilt intressanta.

Rapporterande aktörer fokuserar på: förändringar och trender, identifierade åtgärds- och samverkansbehov samt ev. lösningsförslag, återkoppling till kvarstående frågeställningar från tidigare konferenser.

Sammanfattning från senaste konferensen

Den senaste konferensen på nationell nivå med fokus på samlad lägesbild för flyktingsituationen i Sverige hölls för en vecka sedan, måndag 7 december.

Då konstaterades:

- Förra veckans bedömning av läget i stort kvarstår.
- Utifrån länsstyrelsernas rapportering ser vi ytterligare försämring av läget inom socialtjänst, skola, hälso-sjukvård och överförmyndarsidan. Där finns fortfarande stort behov av att skala upp verksamheterna.
- Tolkristen fortfarande ett stort problem.
- Tillgången på boende fortsatt problematiskt och försäkringsproblematiken fortsätter försvåra möjligheten att använda våra samlade resurser på ett optimalt sätt.

1. MSB:s bild av det samlade läget nationellt

Analysfunktionen:

Övergripande:

- Förra veckans bedömning kvarstår då det fortsatt finns stora utmaningar att värna målen för samhällets säkerhet.
- Utifrån den lägesrapportering som kom in torsdagen 18/12 från länsstyrelserna ser vi en ytterligare försämring av läget, främst inom socialtjänsten men också inom överförmyndarverksamheten, hälso- och sjukvården och på utbildningsområdet.

Rapporteringen i detalj finns i WIS.

Vi ser inte att trycket på dessa verksamheter kommer att minska utan att kapaciteten behöver skalas upp

- Ny enkät utskickad 19/12. Tacksam för svar senast 14/1

Boende

- Inget nytt att rapportera

Mediabilden:

De senaste dagarna har det varit många årskrönikor där flyktingsituationen ofta vävs in.

ID-kontrollerna som börjar gälla 4/1 har uppmärksammats bland annat av Sydsvenskan och Östersundsposten.

Sydsvenska dagbladet framför också kritik mot myndigheters krisberedskap, bland annat MiV och MSB. Detta tas upp mer detaljerat i eftermiddagens mediabild.

Frågor till MSB

Inga frågor men kompletterande information från MSB:

MSB har tagit fram en fältguide om hur offentliga aktörer kan samverka med frivilliga och frivilligorganisationer under en pågående krissituation. Guiden är på ca 30 sidor och har fokus på juridiska och ekonomiska förutsättningar för samarbete. Den tar upp frågor om avtal, försäkringar, ersättningar, säkerhet och sekretess. Den ger också exempel på frivilligorganisationer och insatser som dessa bidrar med inom krisberedskapen.

Se: <https://www.msb.se/sv/Om-MSB/Nyheter-och-press/Nyheter/Nyheter-fran-MSB/Faltguide-for-myndigheters-samverkan-med-frivilliga-och-frivilligorganisationer-under-en-kris/>

Rapport från Migrationsverket

Generell lägesbild

Fortsatt minskat antal asylsökande. Senaste veckan sökte 2 066 asyl att jämföra med 3 068 personer veckan innan.

Viss minskad inresning från Tyskland under julhelgen. Ca 125 - 130 personer/dag att jämföra med ca 250 personer/dag veckan innan. Detta beror förmodligen på minskad plats på tåg och buss under helgerna.

Prognos kommande vecka: Antal asylsökande 1 600 – 2 400 personer varav ensamkommande barn 400-600 personer.

2. Rapport från

a. Polismyndigheten

Det har varit lugnt inledningsvis under julfirandet. Fortfarande ansträngt vad gäller boenden. Långa avstånd för utryckning bidrar. Polisen samverkar med Migrationsverket vad gäller vilka boenden som är mest utsatta.

Senast onsdag allmän information till researrangörer

b. Länsstyrelsen Skåne

Inget nytt att rapportera

c. Länsstyrelsen Stockholm

Inget nytt att rapportera. Hade en regional samverkanskonferens på julafoton

d. Länsstyrelsen V Götaland

Ej närvarande.

e. Länsstyrelsen Norrbotten

Inget nytt att rapportera.

f. Socialstyrelsen

Inget nytt att rapportera.

g. Skolverket

Inget nytt att rapportera.

h. SKL

- SKL håller på med en sammanställning av personalsituationen inom socialtjänsten. På sina håll är läget mycket svårt. Enkäten redovisas i januari.
- Enligt media är det problem med samverkan med privata aktörer. Detta finns redan med på SKL:s 55-punktslista.

i. Övriga – frågor eller åtgärds- och samverkansbehov

Frivilliga försvarsorganisationerna:

Det efterfrågas tolkar men ingen hör av sig till militärtolkarna. SKL och Socialstyrelsen tar tacksamt emot lista på tolkar.

3. Övrigt

- -

4. Sammanfattning och nästa samverkanskonferens

- Generellt verkar läget lugnt
- Förra veckans bedömning kvarstår – stora utmaningar på många områden,
 - Nya svar från MSBs enkäter den 14e januari
- Kritik och granskning av myndigheternas hantering av flyktingsituationen börjar synas i media.
- Minskning av antalet asylsökande denna vecka som antagligen beror på minskad tillgång på platser på transportmedel under julhelgen.
- Fortsatt ansträngt läge kring boenden enl polisen.
- SKL har en enkät på gång om situation i socialtjänsten som indikerar ett mycket ansträngt läge.
- Militärtolkar finns tillgängliga hos frivilliga försvarsorganisationer – som flera aktörer har behov av. Se även:
<https://www.krisinformation.se/handelser-och-storningar/2015/myndigheternas-samarbete-kring-flyktingsituationen/flyktingaktor/tolkar>

Nästa samverkanskonferens måndag 4 januari kl 14.00

Minnesanteckningar och ljudfil publiceras i WIS under MSB:s utdelade händelse ”MSB flyktingsituationen 2015” samt per mail till dem som fått inbjudan.

Inbjudna aktörer

Arbetsförmedlingen

Arbetsmiljöverket

Boverket

Folkhälsomyndigheten

Fortifikationsverket

Försvarsmakten

Försäkringskassan

Inspektionen för vård och omsorg

Kriminalvården

Kustbevakningen

Migrationsverket

MSB

Polismyndigheten

Sjöfartsverket

Skatteverket

Skolverket

Socialstyrelsen

Statens institutionsstyrelse

Trafikverket

Transportstyrelsen

Tullverket

Länsstyrelsen Blekinge

Länsstyrelsen Dalarna

Länsstyrelsen Gotland

Länsstyrelsen Gävleborg

Länsstyrelsen Halland

Länsstyrelsen Jämtland

Länsstyrelsen Jönköping

Länsstyrelsen Kalmar

Länsstyrelsen Kronoberg

Länsstyrelsen Norrbotten

Länsstyrelsen Skåne

Länsstyrelsen Stockholm

Länsstyrelsen Södermanland

Länsstyrelsen Uppsala

Länsstyrelsen Värmland

Länsstyrelsen Västerbotten

Länsstyrelsen Västernorrland

Länsstyrelsen Västmanland

Länsstyrelsen Västra Götaland
Länsstyrelsen Örebro
Länsstyrelsen Östergötland

De ortodoxa och österländska
kyrkorna
Equmeniakyrkan
Förenade Islamiska församlingar +
Islamiska samarbetsrådet
Jernhusen
Nämnden för statligt stöd till
trossamfund SST
Representant för FFO
Romersk-katolska kyrkan
Rädda Barnen

Röda korset
SJ
Sjöräddningssällskapet
Snälltåget
SOS Alarm
Specialfastigheter
Svensk Försäkring
Svenska kyrkan
Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd
Sveriges Kommuner och Landsting
Sveriges Radio sändningsledningen
Swedavia
Ärkebiskopens och
generalsekreterarens sekretariat

PROTOKOLL, INFORMATION TILL FACKFÖRBUNDEN

Nämnd/Organ: Socialnämnden/Socialförvaltningen

Informationstid: 2016-01-08, för Akademikerförbundet SSR

Lokal: Vaksalagatan 15

Informationstid: 2016-01-13, för Vision (via telefon)

Närvarande vid möte:

Jan Holmlund, Socialförvaltningen

Ann-Christine Dahlén, Socialförvaltningen

Maria Persson, Akademikerförbundet SSR

Yvonne Flambe, Akademikerförbundet SSR

Telefon:

Ann-Christine Dahlén, Socialförvaltningen

Lena Florén, Vision

Sekreterare: Ann-Christine Dahlén

Informationsärende angående dispensansökan gällande socionomexamen för myndighetsarbete inom barn- och ungdomsvården, socialnämnden, i Uppsala kommun

Dispensansökan

Arbetsgivaren har varit i kontakt med Socialstyrelsen angående möjligheten att söka dispens gällande socionomexamen som lägsta nivå för myndighetsutövande arbete inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Anledningen till kontakten är det svåra rekryteringsläget till flera av förvaltningens enheter.

En orsak till nuvarande rekryteringsläge är den höga efterfrågan av examinerade socionomer på grund av det stora antalet ensamkommande barn och ungdomar som kommit till landet, och då framförallt under senare delen av 2015. Socialstyrelsen rekommenderade arbetsgivaren utifrån gällande delegationsordning, att inkomma med dispensansökan. Arbetsgivaren har därför för avsikt att ansöka hos Socialstyrelsen om dispens för att under viss tid frånga kravet om socionomexamen

I fråga kommer medarbetare som utifrån gängse rekryterings- och anställningsprocess bedöms ha högskoleutbildning som bedöms likvärdig med socionom. Arbetsgivaren avser att för de som erhåller anställning säkerställa att nödvändig utbildning ges i de delar som krävs för arbetets utförande. Arbetsgivaren avser också att efter dispensidens utgång, erbjuda annan sysselsättning inom förvaltningen, där kravet om lägst socionom inte gäller.

Akademikerförbundet SSR har inget att erinra att arbetsgivaren ansöker hos Socialtyreslen om dispens. Akademikerförbundet SSR förordar att arbetsgivaren gör två ansökningar, en för ensamkommande barn och ungdomar och en för övriga barn- och ungdomsenheter. Vidare menar Akademikerförbundet SSR att det kan vara bra med ett kortare tidsintervall med möjlighet till förlängning snarare än ett långt tidsintervall.

Vision har informerats via telefon och fått denna handling uppläst. Inte heller Vision har något inget att erinra mot förslaget. Underskrivet protokoll kommer att läggas på bordet vid socialnämndens arbetsutskott den 20 januari.

Justeras

Jan Holmlund, SCF

Maria Persson, Akademikerförbundet SSR

Lena Florén, Vision

Handläggare
Dahlén Ann-Christine
Hillman Johan

Datum
2016-01-11
Rev.2016-01-20

Diarienummer
SCN-2016-0029

Förslag

Socialstyrelsen

Dispensansökan till Socialstyrelsen gällande socionomexamen för myndighetsarbete avseende ensamkommande barn

Ärendet

Bakgrund

Under 2014 trädde nya lagbestämmelser i kraft gällande behörigheten att utföra myndighetsuppgifter inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård. Bestämmelserna innebar att lägsta utbildningsnivå för att utföra vissa arbetsuppgifter såsom bedömning huruvida utredning skall inledas, utredning och bedömning om behov av insats eller andra åtgärder samt uppföljning av beslutade insatser skall utföras av den som har socionomexamen som lägsta utbildningsnivå eller annan relevant examen. Fram till och med 30 juni 2019 gäller dispens för de personer som inte har behörigheten men som hade anställning med myndighetsutövning 1 juli 2014.

Aktuell situation

Rekryteringssituationen gällande socionomer till socialnämndens barn- och ungdomsvård i Uppsala kommun är sedan en längre tid ansträngd och har under 2015 ytterligare försvårats då det också tillkommit flera externa företag som konkurrerar med kommunen i fråga om socionomerna. Bekymren att rekrytera socionomer har ökat framförallt beroende på att inflödet av ärenden gällande ensamkommande barn och unga också medfört ett ökat behov av socionomer.

Många kommuner i Sverige har en liknande situation med svårigheter att rekrytera och behålla behörig personal då behovet och konkurrensen mellan kommuner och med externa vårdgivare är stor. Den rådande situationen har också lett till intern konkurrens inom nämndens förvaltning om socionomerna.

Socialnämnden har gjort en extra lönesatsning gentemot socionomerna inom barn- och ungdomsvården. Socialnämnden har också använt olika rekryteringsformer för att rekrytera fler socionomer. Trots dessa åtgärder så har behovet av socionomer inte gått att tillgodose. Vakanstalen är i dagsläget ungefär 15 tjänster av 200, exklusive behovet till de enheter som arbetar med ensamkommande barn. Till vissa enheter finns ingen behörig sökande över huvudtaget.

Ensamkommande barn och unga

Under 2015 har Uppsala kommun tagit emot över 600 anvisade barn från Migrationsverket. Av dessa har över 500 anvisats de senaste månaderna. Därtill har Uppsala kommun varit ankomstkommun för cirka 200 barn, varav 95 procent senare halvåret. Befintlig personal ansvarar för mycket höga ärendetal per handläggare och arbetsituationen inom enheterna och för annan berörd personal är pressad. Situationen hittills visar inte på någon minskning gällande inflödet. För att möta upp dagsaktuellt ärendetal skulle socialnämnden behöva anställa minst 10 socionomer som socialsekreterare samt därtill enhetschefer.

Myndigheten för samhällskydd och beredskap (MSB) rapporterade 151228 från en samverkanskonferens att länsstyrelser runt om i landet, inklusive Länsstyrelsen i Uppsala län, meddelat att läget inom socialtjänsten försämrats den senare delen av året. Liknande uppgifter kom kring skolan, överförmyndaren och hälso- och sjukvården (se bilaga).

I slutet av november 2015 hade det inkommit 31 stycken så kallade lex Sara anmälningar från kommuner i Sverige till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), där man inte anser sig kunna klara uppdraget av att säkerställa en trygg och säker vård för just de ensamkommande barnen. Fram till dagens datum har ännu fler kommuner gjort detsamma. IVO har lyft problematiken till regeringen men samtidigt ligger uppdragen kvar hos kommunerna att garantera nödvändigt skydd och vård. (se bilaga).

Konsekvens

Om nämnden fortsätter att ha vakanser i samma utsträckning och svårigheterna att rekrytera behörig personal består får socialnämnden svårt att tillhandahålla det stöd och skydd som ensamkommande barnen är i behov av. Placeringar utanför det egna hemmet följs inte upp som regelverket föreskriver och nämndens beslutsunderlag i individärenden blir bristfälliga. Risken är även att anhöriga och vårdgivare inte får det stöd och den service som de behöver och ska kunna förvänta sig.

Socialnämndens förslag på det fortsatta arbetet

Socialnämnden kommer att fortsätta rekrytera socionomer till de enheter som har behov och till de tjänster som är vakanta, gällande all verksamhet inom barn- och ungdomsvården. Rekryteringsarbetet kommer att fortsätta med full kraft för att möta konkurens från andra och för att visa vad Uppsala kommun kan erbjuda sina anställda med utbildning, handledning, lön etc.

Nämndens förvaltning gör dock bedömningen att detta inte är tillräckligt under rådande förhållanden. Nämnden vill under en begränsad period kunna anställa annan kvalificerad personal för att kunna utöva och säkerställa ett gott myndighetsarbete och detta både som handläggare och som chef. Personalen rekryteras enligt gängse rekryterings- och anställningsregler och eftersöks bland personer med "likvärdig" utbildning som socionom, exempelvis beteendevetare. Personalen kommer att ingå i enheter som i huvudsak består av socionomer och arbeta i team med socionomer.

För anställning med arbete riktat för de ensamkommande barnen bör dipensperioden sträcka sig till och med 30 juni 2019. Av de barn som anvisas till Uppsala kommun erhåller

majoriteten permanent uppehållstillstånd (PUT). De finns kvar under socialnämndens ansvar till vuxen ålder varför behovet av myndighetsutövande personal kommer att vara stort under många år. Detta oavsett fortsatt högt inflöde av ärenden eller ej.

För de personer som erhåller anställning inom socialnämnden i Uppsala kommun kommer arbetsgivaren att säkerställa att nödvändig grundutbildning ges i de delar som krävs för arbetets utförande. Exempelvis inom området socialrätt, ~~och~~ området dokumentation och handläggning och området etik. Omfattning och utformning kan göras individuellt.

För anställda efter dispenstidens utgång kommer arbetsgivaren att erbjuda annan sysselsättning där kravet om lägst socionom inte gäller.

Ansökan om dispens

Mot bakgrund av ovanstående ansöker socialnämnden om dispens hos Socialstyrelsen gällande kravet på socionom för att utföra myndighetsuppgifter inom socialnämndens barn- och ungdomsvård, för de arbetsuppgifter som är särskilt riktade gentemot de ensamkommande barnen. Tiden som nämnden ansöker om dispens gällande ovan är till och med den 30 juni 2019.

Socialnämnden

Ingrid Burman
Ordförande

Lotta von Wowern
Sekreterare